

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

XXX. De Clericis non residentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

quod in seruos à se manumissos, id est, libertate donatos, retinet dominum eorumque liberi, de quo sub tit. D. De jure patroni & tit. C. De bon. libert. Quod non est huius argumenti. Nam de quo in presenti agitur, illis concessum est à sacris Canonibus, qui vel fundarunt, sive construxerunt, vel dotarunt Ecclesiam, sive ipsi, sive alii, à quibus causam habent; sicut videre est hoc tit. nostro. Pro autem consilio hoc jus introductum est in vicem cuiusdam remunerationis, utque Christiani, etiam laici, hac ratione magis provocarentur ad bene merendum de religionis cultu.

b. Intelligi etiam heredes feminas. Nam & haec capaces sunt iuris patronatus, cap. fin. Ext. De concess. praben. cap. Ex literis 7. Ext. de jure patroni De quo vide latius Roch. Curt. in repetit. tit. de jure patroni. in verb. competens alicui.

g. Et ratio est in universitate, quod ius patronatus eo casu non principaliter veniat, sed accessorie. At absurdum

non est, ut ea, quae per se & separatim vendi sive alienari non possunt, cum universitas recte transferatur, l. Quaedam 62. D. De acquirit. rer. domini. l. In modicis 24. D. De contrah. emp. juncto cap. Accessorium De reg. jur. in 6. Idem est in locazione universitatis, quae per longum tempus fit, d. c. Ex literis: cum has species dominium utile in conductorem transeat, l. 1. §. quod ait praetor D. De superfic. l. 3. juncto l. 1. in fine D. Si ager ve & sig. sicut & in venditione fundi, c. Cum saeculum, 13. Ext. De jure patroni Aliud verò est in creditore, cui universitas jure pignoris obligata est, cap. Cum Bartholomaeus 18. Ext. De sent. & re jud. cum in hunc non transeat dominium utile, imò nequidem ullum commoda rei pignoris, l. 1. l. 2. C. De pignori, ad.

d. Ratio est in seq. §. porro, ut scilicet secularis, quin uno juratur, in altero incommodum sentiat, arg. l. Eum 30. in princ. D. De jure jur.

DE CLERICIS NON RESIDENTIBUS.

TITULUS XXX.

§. I. De necessitate Residenti.

Cum beneficia Ecclesiastica divini officii explendi causâ instituta sint, cap. fin. De rescriptis lib. 6. rectissime sancitum est à sacris Canonibus, ut nullus ad Ecclesiasticum beneficium assumatur, nisi qui in loco ejusdem officii residere & per se deservire possit, cap. 3. & cap. 4. Ext. hoc tit. Quod si aliter quis assumptus fuerit, & citatus non paruerit coëcerur ejus contumacia vel per suspensionem, vel per excommunicationem, vel per privationem officii, cap. Ex tua 11. Ext. eod. can. Si quis verò cum can. seq. can. Si quis in clero v. 1. quast. 1. d. cap. 3. & 4. cap. Ex parte 8. cum seq. Ext. eod. secundum distinctionem Panorm. ad d. c. Ex tua.

§. 2. Qua causa absentem Clericum excuset.

Excusatur autem absens iusta ex causa: veluti, si morbo impediatur, cap. 1. Ext. De cleric. aegrot. c. 1. De cler. non resid. in 6. juncto l. 4. §. penult. D. De statu lib. si in Servitio 3. Pontificis, cap. Cum dilectus 14. Ext. h. tit. vel Episcopi, c. Ad audientiam 15. cap. 7. eod. vel Ecclesiae suae versetur, c. Ex parte 13. eod. si studiorum causâ, aut aliâ honestè absit, ex Praelati licentia, cap. 4. eod. aut consuetudo Ecclesiae non damnosa absenti suffragetur, cap. Cum omnes 6. Ext. De consuet. juncto c. 1. eod.

§. 3. De absentia Praelatorum, aliorumque beneficiorum, ex Consilio Tridentino.

Ceterum cum ex sententia veterum Canonum illi, qui aliquantisper absunt, non videantur abesse, quia statim reversuri sunt, can. Non oportet can. Per vanit. & can. Si qui verò v. 1. quast. 1. idcirco sancta Tridentina Synodus hac in re modum adhibens, statuit, ut in omnibus Patriarchalibus, Primitiâlibus, Metropolitanis, Cathedralibus Ecclesiis, quibuscumque quocumque nomine titulo praefectis, etiam si sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales sint, illud absentiae spatium, singulis annis sive continuum, sive interruptum (si tamen ex aequa causa fiat, & absque gregis detrimento) duos menses, aut ad summum tres non debere excedere: nisi forte Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, & evidens Ecclesiae, vel Reipublicae utilitas majus absentiae spatium requireret. In aliis curatis inferioribus illud absentiae tempus duobus quoque mensibus conclusit: causa tamen prius cognita & probata per Episcopum, nisi & hic rei gravitas longius tempus postularec. Vide Concil. Trident. sess. 13. cap. 1. de reform. juncto cap. 1. sess. 6. de reform. adde Bullam Pii IV. super residentia Praelatorum &c. Anno 1564. vii. Kalend.

Kalend. Decemb. Ex Canonis verò Cathedralium & Collegiarum Ecclesiarum, aut in iis præben- das, aut portiones obtinentibus, nemini permit- tit, vigore cuiuslibet statuti aut consuetudinis,

ultra tres menses abesse, sess. 14. c. 12. §. præterea obtinentibus de reform. ubi latius & de panis in trans- gressores.

DE PECULIO CLERICORUM.

TITULUS XXXI.

§. 1. Peculium unde dictum?

Hic consequenter de Peculio Clericorum videamus. Dicitur autem Peculium, quasi pusilla pecunia, auctore Ulpiano, in l. De postu §. 2. D. De peculio. quod certè Clericis vel in- primis competit, si veteres Canones spectemus, in can. Clericus in can. Duo sunt xii. quæst. 1.

§. 2. Clericorum triplex Peculium.

Sed cum hodie ex recentioribus Canonibus Clericis circas possidendas major potestas facta sit, §. Et licet sup. de iure personar. solet eorum Peculium triplex constitui. Aut enim constat ex propriis bonis ipsius Clerici; aut ex bonis Eccle- siæ; aut ex bonis prospectu Ecclesiæ acquisitis, toto tit. Ext. De peculio cler. can. 1. & can. 2. xii. quæst. 3.

§. 3. Propria bona Clericorum qua, eaque pro ar- bitrio alienari possunt à Clerico.

Propria bona sunt, quæ ex successione hæredi- taria, legato, fideicommissio, donatione aliò ve titulo Clerico obvenierunt, dummodò non occa- sione Ecclesiæ. Et hæc cum nihil à bonis priva- torum sive secularium distent, permittum est Clerico, quo velit modo de iis disponere, sive in- ter vivos, sive in ultima voluntate, d. c. 1. vers. Si autem, cum seq. c. Quia 9. cap. Relatum 12. in hoc c. Re- quisisti 15. Ext. De testam. c. 1. Et ibi Glof. Ext. De success. ab intest. can. Episcopi cum 2. seqq. xii. quæst. 1. c. 1. can. Fixum, ead. quæst. 5.

§. 4. Bona Ecclesiæ qua, eaque Ecclesiæ dominio contineri.

Bona Ecclesiæ dicuntur, quæ Ecclesiæ ejus- que ministris exhibendis, consecrata vel destina- ta sunt; veluti sunt, domus, agri, vineæ, sylvæ, calices, aliæve, quæ vel ex donatione, emptione, vel ex alio contractu, vel ex alicujus hæreditate, legato, sive fideicommissio ad Ecclesiam pervene- runt, can. Nullum can. seqq. xii. quæst. 2. Quæ cum

ipsius Ecclesiæ dominio contineantur, nihil in his ministri Ecclesiæ sibi iuris vindicare possunt præter administrationem, cap. 2. Ext. De donat. can. fin. xii. quæst. 1. can. Episcopi, can. Manifesta d. quæst. 1.

§. 5. Bona ex rebus, vel prospectu Ecclesiæ adqui- sita qua, & de eorum usu.

Bona verò ex rebus, sive prospectu Ecclesiæ acquisita à Clerico, ut sunt, fructus, aliique red- ditus & obventiones Ecclesiasticæ; hæc licet Clerico cedant, non tamen in alium quam neces- sarium, & pium usum à Clerico converti debent, can. Ex his cum can. seq. c. fin. xii. quæst. 1. c. Cum secun- dum 16. ext. De præb. Nam hæc spectat illa Hiero- nymi vox, apud Gratianum in summa xl. v. Tibi sa- cerdos, de altario vivere, non luxuriari permitti- tur. Et quod à Concilio Tridentino diserrè edi- ctum est: Omnino interdicit, inquit Concilium de Episcopis aliisque Clericis, etiam Cardinalibus, ne ex redditibus Ecclesiæ consanguineos familiarive suos augere studeant, cum & Apostolorum Ca- nones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, quæ Dei sunt, consanguineis donent; sed si pauperes sint, iis ut pauperibus distribuant; eas autem non di- strahant nec dissipent, illorum causâ, in c. 2. om- nino sess. 25. de reformat.

§. 6. Empta ex redditibus & oblationibus Ecclesiæ, eidem remanere debent.

Unde & Concilium Remense de his, quæ ex Ecclesiæ redditibus & oblationibus comparata sunt, ita pronuntiat: Inquirendum est, si quis Presbyterorum de redditibus Ecclesiæ, vel obla- tionibus vel votis fidelium, alieno nomine res comparavit, quia sicut nec suo, ita nec alieno no- mine Presbyter fraudem facere de facultatibus Ecclesiasticis debet: quoniam hoc sacrilegium est & par crimini Judæ furis, qui sacras oblatio- nes asportabat & furabatur, c. pen. Ext. De pecul. cler.

§. 7. De-